

kn.remissvar@regeringen.se
kn.e.remissvar@regeringen.se
Ärendenummer KN2023/04245

Remiss av betänkandet Ett förändrat regelverk för framtidens el- och gasnät (SOU 2023:64)

Lokalkraft Sverige är en sammanslutning av lokala energileverantörer och verkar för att skapa goda förutsättningar för att medlemsföretagen ska kunna ge elkunderna en trygg elförsörjning med hög kvalitet till en rimlig kostnad.

Övergripande synpunkter

En ökad elektrifiering av samhället är en viktig komponent i omställningen till nettoutsläpp i transportsektorn och industrin. Prognoserna för elanvändningen i Sverige de närmaste decennierna pekar på en stor ökning. För att kunna möta denna förväntade ökande elanvändningen behövs inte bara mer elproduktion utan även kraftfull utbyggnad av elnäten. För att denna utbyggnad av elnäten ska komma till stånd krävs en långsiktigt förutsägbar reglering av elnätsföretagens intäkter.

Elnätsverksamheten i Sverige bedrivs i olika ägarformer, Vi har verksamhet i ekonomiska föreningar, kommunalt ägda aktiebolag, statligt ägda aktiebolag och privat ägda aktiebolag. Verksamhetens mål skiljer mellan dessa olika ägarformer. De ekonomiska föreningarna och många kommunala aktiebolag har som främsta mål att bidra till lokalsamhällets utveckling genom att tillhandahålla en säker och prisvärd eldistribution. Inte att maximera vinsten. För att de ska kunna bygga ut och driva elnäten på ett sådant sätt att kundernas behov av en säker elförsörjning säkerställs krävs att elnätsregleringen utformas så att de får de nödvändiga ekonomiska resurserna och långsiktiga villkor.

I regleringen av elnätsföretagens intäkter behöver utgångspunkten vara kundernas uppfattningar om elnätsföretagens prestationer. Hur kunderna värderar kvaliteten på verksamheten eller elnätsföretaget bör ha en inverkan på intäktsramen. Det är inte tillräckligt att som i den hittillsvarande regleringen ta hänsyn till hur omfattande elnäten är och till vissa data om den tekniska kvaliteten. Även "mjuka" faktorer som kundbemötande, svarstider när kunder kontaktar elnätsföretaget och hur snabbt kunden får svar på sina frågor eller hur snabbt eventuella fel avhjälpas bör ingå i bedömningen av hur stora intäkter elnätsföretagen behöver. Lokalkraft Sverige ser det som väsentligt att det är Energimarknadsinspektionen som tar fram metoder för och genomför undersökningarna av kundernas uppfattningar.

Det är olämpligt att Energimarknadsinspektionen utfärdar föreskrifter som den sedan själv tillämpar

Lokalkraft Sverige ser det som ett problem, vilket Utredningen också konstaterar, att Energimarknadsinspektionen meddelar föreskrifter som den själv tillämpar. Att utredningen sedan inte föreslår åtgärder för att undvika detta problem är förvånande. Lokalkraft Sverige anser att

- befintlig lagstiftning som inte är problematisk ur EU-rättslig synvinkel behålls så att lagstiftning och praxis kan ge vägledning
- myndighetens bemyndigande begränsas så att viktiga metodval för intäktsregleringen framgår direkt i Energimarknadsinspektionens intäktsramsbeslut
- Energimarknadsinspektionens organisation utformas så att inte samma avdelning eller personer både utfärdar och tillämpar föreskrifterna

Myndigheten behöver ha gedigen kunskap om elnätsföretagens verksamhet

Utredningens förslag kommer innebära stora förändringar för myndigheten. Lokalkraft Sverige ser det som en absolut nödvändighet att myndighetens kompetens utökas med kunskap om elnätsföretagens verksamhet innan den utfärdar föreskrifter. Detta kan ske genom att personer med erfarenhet från ledande positioner i elnätsföretag anställs. Det är inte tillräckligt att utgå från elnätens utbredning och elnätsföretagens bokföring för att myndigheten ska kunna utfärda föreskrifter som tar hänsyn till elnätsföretagens hela verksamhet.

Beräkning av elnätskostnader

Elnätsregleringen bör i sin modell ta hänsyn till att alltid finns en instegskostnad för drift och underhåll av ett elnät och att inte kostnaden är linjär per kund. Nuvarande modell ger en oproportionerlig avkastning per kund för bolag med många elnätskunder i förhållande till mindre elnätsbolag med färre kunder. Elnätsregleringen bör därför ta hänsyn till instegs- eller grundkostnaden.

Nätnyttöersättning

Regelverket runt nätnyttöersättningen ger ett felaktigt utfall för alla elnätsbolag vilket märks tydligast hos de med mycket produktion i elnäten. Då intäkten för nätnyttöersättning från överliggande nät, oavkortat ska fördelas till producenterna, slår detta fel i beräkningarna. Intäkterna belastar intäktstaket samtidigt som kostnaden som uppstår vid fördelning av nätnyttöersättningen till producenterna omfattas av bland annat effektiviseringskraven. Därav bör denna typ av intäkter/kostnader bör ej ingå i fastställande av intäktsram.

Mikro- och småskalig produktion

Ökad produktion i elnäten i form av solcellsanläggningar driver redan idag, och kommer att driva, höga investeringskostnader i elnäten för att ta hand om produktionen. Produktionen sker ofta långt ute i elnäten och inga flexibilitetslösningar kan ta hand om denna överproduktion som sker framförallt sommartid, vid låg förbrukning. Kostsam förstärkning av elnäten i redan fungerande elnätsavschnitt kommer att krävas. Intäktsramen ska därför ta hänsyn till kostnadsökningar som utbyggnad av småskalig produktion åsamkar elnäten.

Införandet av förändrad lagstiftning

I Tyskland föreslås att den nya lagstiftningen för elnätsregleringen ska träda i kraft vid utgången av 2028. Lokalkraft Sverige ställer sig tveksamma till behovet av att i Sverige forcera fram förändrad lagstiftning till följd av Tysklandsdomen. Den bör kunna införas år 2027.

Lokalkraft Sverige anser att myndigheten behöver få alla nödvändiga resurser och nödvändig kompetens innan den får utökat bemyndigande att utfärda föreskrifter.

Hantering av avvikelser från intäktsramen

Det är naturligt att elnätsföretagens verkliga intäkter avviker från de i förväg beslutade intäktsramarna. Dessa avvikelser behöver hanteras på ett sådant sätt att de inte ger upphov till stora svängningar i tarifferna. Det är vår erfarenhet att kunderna vill ha stabila och förutsägbara tariffer. När det gäller hanteringen av ej utnyttjat intäktsutrymme anser Lokalkraft Sverige därför att överrullning av detta ej utnyttjade utrymme med säkerhet, utan särskilt beslut av myndigheten, ska vara möjlig under mer än en period.

Lagen om särskilt investeringsutrymme

Lokalkraft Sverige anser att lagen om särskilt investeringsutrymme ska gälla även för reglerperioden 2024 – 2027. Lokalkraft Sverige stöder den argumentation för detta som finns i det särskilda yttrandet som experterna Christian Marling och Ronald Liljegren avgivit.

Samrådsförfarandet

Det är väsentligt att myndighetens samrådsförfarande, angående de metoder myndigheten avser använda vid regleringen, sker i god tid så att de som lämnar synpunkter både får tid på sig för att analysera metoderna och avge synpunkter. Detta för att myndigheten i sin tur ska ha möjlighet att ta till sig de inkomna synpunkterna. Lokalkraft Sverige anser också att det är väsentligt att myndigheten redovisar de inkomna synpunkterna och sitt ställningstagande till dessa på publik plats.

Med vänlig hälsning

Lokalkraft Sverige

Erik von Hofsten
VD

Anders Pettersson
Elnätsexpert